

EL CULTIVO DE LA TIERRA

Una de las huellas más visibles de la acción del hombre sobre el paisaje será la deforestación que la agricultura provocará en las cercanías de los lugares de habitación. La roturación de nuevas tierras y la quema repetida del bosque serán en adelante acciones necesarias para poner en explotación amplios espacios destinados al cultivo de los cereales o los pastos para los animales.

La utilización del fuego permite roturar la tierras con rapidez, a la vez que la combustión de hierbas y plantas tiene un importante efecto fertilizante y mecánico que facilita los trabajos de la siembra. Los campos se cultivan durante pocos años hasta agotar la fertilidad del suelo. Después es necesario abandonarlos durante largo tiempo con el objeto de permitir que vuelva a crecer la vegetación natural y así reiniciar el ciclo. Ello supone que los campesinos deben desplazarse a otro territorio, o bien alternar los campos cultivados con otros de reserva, ya que si no se respeta el tiempo necesario para la regeneración del suelo, éste se vuelve improductivo y estéril.

Las excavaciones arqueológicas nos

muestran que fueron los cereales, el trigo y la cebada, los cultivos fundamentales del Neolítico. Las hachas y azuelas de piedra pulida sirvieron para talar la vegetación, los troncos y las raíces mal consumidas por el fuego. La siembra se realizaría a voleo o depositando las semillas en los hoyos practicados con ayuda de un palo o laya, cubriéndose posteriormente con tierra o ceniza. Después, hasta la época de la recolección, sólo queda cuidar y proteger los campos.

La recolección se realizaba con la ayuda de hoces formadas por una armadura de madera en la que se insertan hojas de sílex. En los trabajos de recolección se utilizarían recipientes de piel, cestas de esparto y palmito para transportar las espigas, y la trilla se efectuaría con la ayuda de palos largos sobre esteras de esparto.

Después de la trilla, separada la espiguilla de la paja, aún hay que liberar el grano de las glumas para lo que es necesario tostarlo y molerlo con ayuda de piedras de grano fino. Finalmente, la cosecha está preparada para ser almacenada en el interior de grandes vasos cerámicos.

Els "elements de falç" són molt abundants en els jaciments neolítics i es distingeixen per la intensa lluïssor que presenten els seus tallants, a conseqüència de l'abrasió experimentada pel frec amb les plantes.

Los "elementos de hoz" son muy abundantes en los yacimientos neolíticos y se distinguen por el fuerte brillo que presentan sus filos, consecuencia de la abrasión sufrida por el roce con las plantas.

Molí de mà.

Molino de mano.

EL CULTIU DE LA TERRA

Esferoide trobat a la Cova de la Sarsa, de Bocairent, que hagué de ser utilitzat com a contrapes d'un pal cavador.

Esferoide hallado en la Cova de la Sarsa, de Bocairent, que debió ser utilizado como contrapeso de un palo cavador.

Una de les petges més visibles de l'acció de l'home sobre el paisatge serà la desforestació que l'agricultura provocarà en les proximitats dels llocs d'habitació. La roturació de noves terres i la crema repetida del bosc, seran d'ara en avant accions necessàries per a explotar amplis espais destinats al cultiu dels cereals o la pastura dels animals.

La utilització del foc permet roturar la terra amb facilitat, alhora que la combustió d'herbes i plantes té un important efecte fertilitzant i mecànic que afavoreix els treballs de la sembra. Els camps es cultiven durant pocs anys fins a esgotar la fertilitat del sòl. Després cal abandonar-los durant una llarga temporada amb la finalitat de permetre que torne a créixer la vegetació natural, i així, reiniciar el cicle. Això significa que els camperols han de desplaçar-se a un altre territori, o bé alternar els camps cultivats amb altres de reserva, ja que si no es respecta el temps que cal per a la regeneració del sòl, aquest es torna improductiu i estèril.

Les excavacions arqueològiques ens

mostren que foren els cereals, el blat i l'ordi, els cultius fonamentals del Neolític. Les destrals i aixes de pedra polida serviren per a tallar la vegetació, els troncs i les arrels mal consumides pel foc. La sembra es devia fer a eixams o depositant la llavor en clots practicats amb l'ajuda d'un pal o una fanga, i cobrint-les després amb terra o cendra. Més tard, fins a l'època de la collita només cal tenir cura dels camps i protegir-los.

La recol·lecció es feia amb l'ajuda de corbelles formades per una armadura de fusta on s'inserien fulles de sílex. En els treballs de la sega es devia usar cabassos de pell, cistells d'espert i de margalló per a transportar les espigues, i la batuda es devia efectuar amb l'ajuda de pals llargs damunt d'estores d'espert.

En acabant de batre, separada l'espiga de la palla, encara cal apartar el gra de les glumes per la qual cosa cal torrar-lo i moldre'l amb ajuda de pedres de gra fi. Finalment, la collita està preparada per a emmagatzemar-se en grans vasos de ceràmica.

Grans recipients d'emmagatzematge.

Grandes recipientes de almacenaje.